

sundby. Der var Spørgsmaal, om 100 Mennesker — eller hvor mange det nu var — hørte til den ene eller den anden Side. Man erkjender, at det ikke gaaer an uden de Paagjældendes Samthkke administrativt at bestemme en Kjøbstads Grændser. Det er bekjendt f. Ex. med Hensyn til Odense, at det har virket stansende med Hensyn til Gjennemførelsen af Loven af 11te. Februar 1863, at man ikke har faaet en endelig Afgjørelse af, hvor Grændsen for Byen var overfor Landet. Man paastaar ikke her, at Administrationen kan hugge Knuden over og sige: saaledes og saaledes skal det være. Tværtimod, naar Sagen er tilstrækkelig forberedt, og man ikke fra anden Maade kan finde nogen Ordning, maa man komme til Rigsdagen med et Lovforslag. Dette bliver Tilfældet overalt, hvor et saadant Grændsespørgsmaal møder mellem Kjøbstadcommunen og Landcommunen, eller hvor ledet nu Forholdet maatte være, naar det strider ud over, hvad der kan jevnes ved Ministeren, thi jeg skal villig erkjende, at en forstandig og energisk Minister kan spare Lovgivningsmagten Arbejde. Den ene Vei altsaa, ad hvilken Begrændsningen af Ministerens nebarvede Magt kan finde Sted, er gjennem Rigsdagens Medvirkning. Den anden er den kommunale Medvirkning. Seg vil dog spørge: hvem er nærmere til at interessere sig for en Havn end den Commune, hvis Beboere for en stor Deel leve gjennem denne Havn. Vi kalde dem dog Alle ikke blot kommunale Havne, vi pleie endog at tale om vedkommende Kjøbstads Havn. Det kan gjerne være, at naar jeg skal anvende meget skarpt udtrykte Retst Begreber, vilde jeg ibetmindste i adskillige Tilfælde sige, at man maatte betragte Havnen som en juridisk Person. At Staten ikke eier dem, er utvivlsomt; undertiden eier visnok Communen ligefrem en Havn, men det kan, som sagt, gjerne være, at man i visse Tilfælde, naar man aldeles skarpt skal opfatte Spørgsmaalet, bør sige: Det er en juridisk Person, der altsaa eier sig selv — det er i adskillige Tilfælde vist den strenge juridiske Form. Men ligesuldt ere de Havne, om hvilke vi her tale, væsentlig kommunale. Og skal man nu benytte den kommunale Medvirkning

ved alle kommunale Forholds Ordning, saa maa man sandelig ogsaa i Havnespørgsmaal gaae til den Commune, der er knyttet til Havnen, og som Havnen er knyttet til, og som fortrinsviis er interesseret i, at Havnens Forhold ordnes paa den hensigtsmæssigste og forstandigste Maade. Kun hvor der er Conflict mellem forskjellige Havne eller mellem Land og Kjøbstad med Hensyn til en bestemt Havn, erkjender jeg, at der er en væsentlig Opgave for Staten, altsaa for Indenrigsministeren; men den egentlig drivende Kraft, som skal sørge for, at Havnen kommer i en bedre Stand, maa i Almindelighed udgaae fra det Handelscentrum, som maa leve op igjennem Havnen. Man maa vel erindre, at fordi Havnen ikke umiddelbart faaer Bidrag fra Kæmmerkassen, derfor kan det ligesuldt være Tilfældet, at Havnen i en væsentlig Grad maa støtte sig til Communens Credit. Optagelsen af et Laan for Havnens Regning bliver jo ofte kun muligt ved Communalbestyrelsens Villighed til at overtage Garantien for et saadant Laan, kort sagt, der er den allernøieste og inderligste Forbindelse mellem den vedkommende Commune og dens Havn. At nu Udvalgets Forslag ikke glemmer, at her alligevel kan være Interesser, med Hensyn til hvilke Ministeren har en naturlig Opfordring til at søge at faae en noget mere indgribende Stilling end i almindelige kommunale Forhold, det fremgaaer netop af den Bestemmelse, som behynderligt nok før blev angreben af Ministeren. Jeg sigter her naturligtviis til den Ministeren givne Myndighed til at bestemme Havnetaxten efter indhentet Betænkning; her vil Thinget see, at Udvalget ikke har været blindt for, at det i alt Fald saalænge Lovgivningsmagten havde ordnet Forholdet nærmere i det Enkelte, kunde være rigtigt at give Ministeren en Myndighed, som det er umuligt at give ham med Hensyn til det almindelige reent kommunale Budget. Men dette kan ikke blot ligviis vendes imod Udvalgets Forslag, saaledes som den ærede Minister før vilde gjøre det. Saadanne Bestemmelser kunne ikke stilles paa en logisk Naalespids, man maa tage dem efter visse praktiske Hensyn. Vi havde foreslaet, at Taxterne i Reglen skulde gjælde for 5 Mar, thi det er i Almindelighed det Dufte-